

Accountantsprotocol 2025

COPRO-nummer 24014

Versie 19 december 2024

Inhoud

Zie ook	2
1. Inleiding	3
1.1. Kader	3
1.2. Doelstelling	3
1.3. Procedure	4
2. Regelgeving	4
2.1. Projectvoorwaarden.....	4
2.2. Verantwoording	5
2.3. Relevante standaarden	5
3. Reikwijdte & inhoud controle	6
3.1. Projectbestedingen en Looptijd	6
3.2. Normenkader Projectbestedingen	6
3.3. Specifieke controlewerkzaamheden	7
4. Goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid	12
4.1. Materialiteit	12
4.2. Oordeelsvorming.....	12
4.3. Strekking Controleverklaring	12
4.4. Verduidelijking grens	13
5. Rapportage	13
6. Deelnemende Organisatie, Eigen Bijdrage & Cofinanciering ..	14
6.1. Relevantie Controleverklaring en/of Bestuursverklaring	14
6.2. Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden .	14
6.3. Financiële Verantwoording.....	16
6.4. Controle Projectbestedingen Deelnemende Organisatie	16

Zie ook

- KWF Financieringsvoorwaarden Kankerbestrijding 2025
- KWF Tarievenbeleid
- Format Financiële Verantwoording
- Format Bestuursverklaring
- Format Inspanningsverklaring
- FAQ, incl. uitwerking kostenposten per (sub)categorie

De hierboven genoemde documenten zijn te vinden op de website van KWF en/of in het [KWF Grant Management System \(GMS\)](#). Voor consistentie is dezelfde opmaak gebruikt als in de [Financieringsvoorwaarden 2025](#), met herkenbare verwijzingen naar documenten en paragrafen.

1. Inleiding

1.1. Kader

Dit Accountantsprotocol is een bijlage van de KWF Financieringsvoorwaarden 2025 (hierna: "*Financieringsvoorwaarden 2025*") behorende bij een Toekenning van een door KWF Kankerbestrijding (hierna: "KWF") gefinancierd Project. Dit Accountantsprotocol is van toepassing op projecten die met *Financieringsvoorwaarden 2025* toegekend zijn. De NBA Werkgroep COPRO heeft dit protocol beoordeeld.

In de *Financieringsvoorwaarden 2025* staan specifieke voorwaarden voor de besteding van de Financiering en de (Financiële) Verantwoording (hierna: de Financiële Eindverantwoording) van de Projectbestedingen van het door KWF gefinancierd project. Dit Accountantsprotocol geeft de onafhankelijke externe accountant met certificerende bevoegdheid (hierna: "accountant") aanwijzingen over de reikwijdte van de controle van de Financiële Eindverantwoording door de Hoofd Organisatie en/of Deelnemende Organisatie(s) van het Project.

In de *Financieringsvoorwaarden 2025* zijn de relevante definities opgenomen in *Hoofdstuk 2, 7 en 8*. Ook de uitgangspunten zoals genoemd in *Hoofdstuk 3* van de *Financieringsvoorwaarden 2025* zijn van belang.

De definities die in dit Accountantsprotocol worden gebruikt hebben dezelfde betekenis als in de *Financieringsvoorwaarden 2025*.

Verantwoording Projectbestedingen

Op de website van KWF is het Excelformat voor de Financiële Eindverantwoording opgenomen die gehanteerd dient te worden door de Hoofd Organisatie en de Deelnemende Organisatie(s). In het *Format Financiële Verantwoording* is duidelijk weergegeven welke financiële gegevens betrekking hebben op de specifieke Projectpartijen (de Hoofd Organisatie of de Deelnemende Organisatie).

1.2. Doelstelling

Controleopdracht

De accountant verricht diens onderzoek, een opdracht tot controle van andere historische informatie, waarop de controle standaarden van toepassing zijn. Deze zijn gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de Financiële Eindverantwoording van de gefinancierde kosten en opbrengsten van de Hoofd Organisatie en/of Deelnemende Organisatie(s) in alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld, in overeenstemming met de relevante eisen en bepalingen.

De relevante eisen en bepalingen zijn als Projectvoorwaarden opgenomen in de *Financieringsvoorwaarden 2025* (zie *Figuur 1*) en in dit Accountantsprotocol. Dit Accountantsprotocol beoogt richting te geven aan de controle-aanpak en is niet een (uitputtend) werkprogramma. Zie voor de nadere uitwerking van het object van controle *Hoofdstuk 5* van dit Accountantsprotocol.

Specifieke werkzaamheden

In sommige gevallen draagt de accountant middels een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden volgens *Standaard 4400* (voorheen: Rapport van feitelijke bevindingen) bij aan het toezicht van KWF op de naleving van de verbonden verplichtingen aan de verleende financiering. Een Rapport inzake overeengekomen

specifieke werkzaamheden is verplicht zodra er naast de Controleverklaring voor de Hoofd Organisatie twee of meer andere verantwoordingen met de daarbij horende verklaringen verplicht zijn. Zie *Figuur 18* in *§ 8.6* van de *Financieringsvoorwaarden 2025* voor een overzicht van de verklaringen ten behoeve van de Financiële Eindverantwoording. Zie voor een nadere uitwerking *Hoofdstuk 6* van dit Accountantsprotocol.

1.3. Procedure

Zoals in de *Financieringsvoorwaarden 2025* in *§ 8.5* en *§ 8.6* is toegelicht, is de Hoofd Organisatie verplicht Financiële Eindverantwoording af te leggen over de daadwerkelijk gemaakte en door KWF gefinancierde kosten op het Project: de Projectbestedingen. Daarbij is de Hoofd Organisatie verantwoordelijk dat de Projectbestedingen op de juiste manier worden verantwoord.

De Hoofd Organisatie is verantwoordelijk dat uiterlijk 18 maanden na einde Looptijd van het Project de verplichte verklaring(en) bij de Financiële Eindverantwoording, en indien van toepassing bij de totale Financiële Eindverantwoording, bij KWF zijn aangeleverd (zie *§ 8.6* van de *Financieringsvoorwaarden 2025*).

KWF kan een verzoek indienen tot inzage van het controledossier, zoals opgesteld door de accountant. De accountant richt diens dossier zo in dat KWF diens werkzaamheden kan (laten) controleren/reviewen. In alle gevallen zal uit het dossier van de accountant expliciet het naleven van dit Accountantsprotocol moeten blijken. Zoals in *§ 8.6* van de *Financieringsvoorwaarden 2025* wordt beschreven, heeft KWF tevens het recht om op eigen kosten de besteding van de Financiering, de Eigen Bijdrage en Cofinanciering te (laten) controleren.

2. Regelgeving

In dit hoofdstuk is de regelgeving opgenomen die van toepassing is bij de controle van een door KWF gefinancierd Project.

2.1. Projectvoorwaarden

De Projectvoorwaarden is het geheel van voorwaarden die KWF stelt aan de Financiering van het Project, zie *Figuur 1* van de *Financieringsvoorwaarden 2025*. Voor de accountantscontrole zijn met name *Hoofdstuk 1* en *Hoofdstuk 4* t/m *8* van de *Financieringsvoorwaarden 2025* van toepassing.

In de (herziene) Toekenning zijn eventuele Projects specifieke voorwaarden of toevoegingen/afwijkingen op de Financieringsvoorwaarden opgenomen, waaronder de verplichting:

- De overeenkomst met een Ondersteunende Partij conform *§ 4.3* van de *Financieringsvoorwaarden 2025*
- De samenwerkingsovereenkomst en/of consortiumovereenkomst tussen de Projectpartijen conform *§ 4.2.2* van de *Financieringsvoorwaarden 2025*

Met de "overige & resultaatafspraken" zoals bedoeld in *Figuur 1* van de *Financieringsvoorwaarden 2025* wordt de Schriftelijke vastlegging van verdere afspraken tussen de Projectleider en KWF bedoeld, zoals in addenda en/of aanvullende besluiten, waaronder de bevestiging vanuit KWF betreffende en/of voor de goedkeuring of afwijzing van:

- Wijziging(en) in Eigen Bijdrage en/of Cofinanciering
- Wijziging Financiering in de (herziene) Begroting
- Budgetneutrale verschuiving, inclusief herziene Begroting

- Budgetneutrale verlenging(en) van de Looptijd van het Project
- Schriftelijke bevestiging uitstel indienen Eindrapportage
- Stilleggen Project indien niet wordt voldaan aan de Projectvoorwaarden
- Bevestiging Go / No-go momenten
- Wijzigen, opschorten of intrekken Toekenning conform § 5.6 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*
- Wijziging in Projectpartijen conform § 4.2.4 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*
- Projectspecifieke Projectvoorwaarden zoals opgenomen in § 5.3 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*

De accountant kan de Hoofd Organisatie om inzage vragen in het *KWF Grant Management System (GMS)* om vast te stellen of alle noodzakelijke documentatie en informatie is gedeeld vanuit de Hoofd Organisatie en/of Deelnemende Organisatie(s). De accountant bepaalt dan vervolgens wat in het controledossier wordt opgenomen.

2.2. Verantwoording

De Financiële Eindverantwoording dient overeen te komen met de voorwaarden in § 8.5 van de *Financieringsvoorwaarden 2025* en het *Format Financiële Verantwoording*. Indien een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden verplicht is, wordt de aansluiting van de Financiële Eindverantwoording met de Projectbestedingen nagegaan conform § 8.5 en § 8.6 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*. Zie voor de uit te voeren werkzaamheden § 6.3 van dit Accountantsprotocol.

2.3. Relevante standaarden

Onderstaande specifieke voorschriften voor registeraccountants en accountants-administratieconsulenten, met name de Controle en overige standaarden (**NV COS**), zijn van toepassing:

- a. Uitgangspunt voor het accountantsonderzoek gericht op het financieel verslag (lees: de Financiële Eindverantwoording) is een opdracht tot controle van andere historische informatie, waarvoor de controle standaarden van toepassing zijn
- b. Uitgangspunt voor het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden, opgesteld over de totale Financiële Eindverantwoording die alle Projectpartijen omvat, is dat deze valt onder *Standaard 4400* 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Dit is van toepassing wanneer naast de Controleverklaring voor de Hoofdorganisatie twee of meer aanvullende verantwoordingen met bijbehorende verklaringen vereist zijn

3. Reikwijdte & inhoud controle

3.1. Projectbestedingen en Looptijd

De Projectbestedingen dienen conform de richtlijnen in [Figuur 17](#) te worden verantwoord (zie [§ 8.5](#) van de [Financieringsvoorwaarden 2025](#)).

In het algemeen is de accountantscontrole van de Projectbestedingen tweeledig. De accountant stelt vast of de kosten en opbrengsten te relateren zijn aan de Begroting en de activiteiten. Daarnaast stelt de accountant vast of de kosten en opbrengsten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving en/of opgenomen bepalingen (zie [§ 3.2](#) van dit Accountantsprotocol) voor zover deze een financieel effect hebben op de Financiële Eindverantwoording.

Daarbij gelden voor de controlewerkzaamheden die leiden tot de Controleverklaring behorend bij de Financiële Eindverantwoording een aantal uitgangspunten:

Projectbestedingen

De in de Financiële Eindverantwoording verantwoorde Projectbestedingen dienen betrekking te hebben op de in het (Herzien) Projectplan, (Herziene) Toekenning en (Herziene) Begroting opgenomen activiteiten.

Voor het financieel verantwoord benadrukt KWF dat de missie van KWF en de Financiering mogelijk wordt gemaakt door donateursgelden. Dit vraagt om een duidelijke verantwoording van de besteding van Financiering en de wijze waarop deze bijdraagt aan de missie van KWF. Indien duidelijk blijkt dat de kosten niet zijn gemaakt

en/of worden gemaakt, worden de donateursgelden hiervoor niet ingezet.

Berekening Projectbestedingen

De Projectbestedingen worden berekend op basis van een controleerbare methode. De methode is gebaseerd op bedrijfseconomische grondslagen en normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en door de ontvanger van Financiering stelselmatig worden toegepast en via de gebruikelijke goedkeuringsprocedures toegerekend worden aan het Project.

Looptijd

De in de Financiële Eindverantwoording opgenomen Projectbestedingen en -opbrengsten moeten betrekking hebben op de Looptijd van het Project waarvoor de financiering is verstrekt, tenzij anders is bepaald in de [Financieringsvoorwaarden 2025](#) of aanvullende voorwaarden. Zie hiervoor ook [§ 3.3.9](#) van dit Accountantsprotocol.

Het is toegestaan dat facturen een datum na einde Looptijd hebben, mits de kosten duidelijk aantoonbaar betrekking hebben op de Looptijd van het Project. In dat geval wordt het aanbevolen om aan te tonen dat de betaling van deze kosten heeft plaatsgevonden.

3.2. Normenkader Projectbestedingen

De accountant controleert of de gerealiseerde Projectbestedingen in overeenstemming zijn met:

- a. De voorwaarden genoemd in [§ 4.2](#), [§ 4.3](#), [§ 4.4](#), [Hoofdstuk 7](#) en [8](#) (specifiek [§ 8.5](#) en [§ 8.6](#)) van de [Financieringsvoorwaarden 2025](#)
- b. Eventueel aanvullende voorwaarden zoals uitgewerkt in [§ 2.1](#) van dit Accountantsprotocol

- c. Projectspecifieke voorwaarden (zie § 5.3 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*) zoals opgenomen in de (herziene) Toekenning.

De accountant neemt van de inhoud van de (herziene) Toekenning kennis en betreft de naleving van de hierboven bedoelde verplichtingen in de werkzaamheden indien dit in de (herziene) Toekenning expliciet is vermeld als te controleren door de accountant.

3.3. Specifieke controlewerkzaamheden

Voor de controlewerkzaamheden, die leiden tot een Controleverklaring behorend bij de Financiële Eindverantwoording, gelden naast de voorwaarden zoals genoemd in § 3.2 van dit Accountantsprotocol ook de in deze paragraaf uiteengezette uitgangspunten.

Indien in deze paragraaf geen specifiek uitgangspunt wordt benoemd, stelt de accountant vast dat de daadwerkelijk gemaakte kosten juist en gespecificeerd zijn.

Voor de uitvoering van de controlewerkzaamheden is het van belang om kennis te nemen van de *FAQ, incl. uitwerking kostenposten per (sub)categorie*. Tevens wordt in § 7.4.1 van de *Financieringsvoorwaarden 2025* beschreven wanneer geen verzoek tot wijziging in de Begroting ingediend hoeft te worden bij KWF.

Indien de accountant een systeemgerichte controleaanpak wil hanteren zal deze de opzet, het bestaan en de werking van de belangrijke processen (zoals bijvoorbeeld het inkoopproces, het betaalproces, tijdschrijfproces, HR-proces) die aan de basis liggen van de verantwoording van de kosten ook toetsen op een adequate werking gedurende de Looptijd van het Project. Indien de werking niet vastgesteld kan worden zal de controle gegevensgericht uitgevoerd worden.

3.3.1. Mate van specificatie

De Projectbestedingen volgens de Begroting zijn gespecificeerd conform het *Format Financiële Verantwoording* van het Project, met uitzondering van de lumpsum categorieën. Zie hiervoor *Figuur 17* van de *Financieringsvoorwaarden 2025*.

3.3.2. Personeelskosten

Werkelijke personeelskosten

De werkelijke personeelskosten zijn gebaseerd op de arbeidsvoorwaarden of CAO van de Projectpartij waar de medewerker werkzaam is. In de Begroting wordt voor onderzoeksprojecten gebudgetteerd op de salaristabel van de *CAO-Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra* (NFU). Voor Andere Projecten of voor externe inhuur verwijst KWF naar het "*KWF Tarievenbeleid*".

In de *FAQ* is opgenomen hoe om te gaan met 'Verschuivingen binnen functieniveau'.

Opslag

Zoals opgenomen in § 8.5 van de *Financieringsvoorwaarden 2025* mag een opslag onder bepaalde voorwaarden worden opgevoerd. Indien duidelijk blijkt dat de kosten niet zijn gemaakt en/of worden gemaakt, worden de donateursgelden hiervoor niet ingezet.

Kosten Vaste aanstelling Projectleider / Principal Investigator

Zoals opgenomen in § 7.2.1 van de *Financieringsvoorwaarden 2025* kunnen de kosten voor een Projectleider en leiders van werkpakketten worden opgevoerd onder bepaalde voorwaarden. Dit is alleen van toepassing op onderzoeksprojecten conform § 7.2.1 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*. Indien duidelijk blijkt dat de kosten niet gemaakt zijn, worden de donateursgelden hiervoor niet ingezet.

Voor de controle van de personele kosten verkrijgt de accountant voldoende en geschikte controle informatie om de juistheid van verantwoorde personele lasten vast te kunnen vaststellen (zie ook § 7.2.1 en § 8.5 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*). In § 3.3 en § 3.3.2 van dit Accountantsprotocol wordt uiteengezet dat de daadwerkelijke gemaakte kosten juist en gespecificeerd zijn. De accountant stelt voor de vaste aanstelling van de Projectleider / Principle Investigator vast dat de salariskosten juist worden verantwoord door middel van de uit te voeren controlewerkzaamheden, zie onder '*Werkelijke personeelskosten*' in § 3.3.2. De feitelijke inzet van de projectleider en/of leiders van werkpakketten kan door middel van een inspanningsverklaring overlegd worden. Daarbij wordt rekening gehouden worden met nadere aanvullende controle-informatie zoals uitgewerkt in § 3.3.3 van dit Accountantsprotocol.

3.3.3. Inspanningsverklaring

De accountant dient voldoende en geschikte controle informatie te verkrijgen om de juistheid van verantwoorde personele lasten te kunnen vaststellen (§ 7.2.1 en § 8.5 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*). KWF stelt geen eisen aan de registratie van de bestede uren, anders dan minimaal de aanwezigheid van een inspanningsverklaring, zoals uitgewerkt in § 8.5 in de *Financieringsvoorwaarden 2025*. Zie ook *Format Inspanningsverklaring*.

De toekenning van financiering door KWF is gebaseerd op vertrouwen in de Projectleider en het onderzoeksteam. Het uitgangspunt bij het toestaan van de Inspanningsverklaring is dat de uren besteed zijn aan het Project. KWF vertrouwt erop dat de verantwoordelijke partijen hun werkzaamheden naar behoren uitvoeren. Hierop is de inhoudelijke beoordeling van de voortgang en resultaten van het Project door KWF

gebaseerd. Waar nodig zal KWF steekproefsgewijs controles uitvoeren ter verificatie.

De accountant bepaalt echter zelf, op basis van onder andere diens risicoanalyse, hoe deze diens controle inricht en op welke wijze deze voldoende en geschikte controle-informatie verzamelt. Deze zal in dit kader nagaan of de inspanningsverklaring voldoende betrouwbaar is voor het doel van de controle en of deze de vereiste informatie kan geven door hierbij andere informatie te betrekken (zie hierna) om de betrouwbaarheid vast te stellen. Afhankelijk daarvan bepaalt de accountant of aanvullende werkzaamheden verricht dienen te worden.'

In de "*Handleiding subsidiecontroles*" van de SAC wordt hierover het volgende gesteld;

Er bestaan diverse varianten voor de registratie van bestede uren of toegerekende delen van het dienstverband (fte-percentages). Elke variant vraagt om een specifieke controleaanpak. Hieronder staan de meest voorkomende registratievormen:

- Elektronisch
- Handmatig
- Geen urenregistratie, alleen een inspanningsverklaring achteraf (waarin een fte-percentage of een x-aantal uren is vastgelegd). Voor bepaalde nationale en Europese subsidieregelingen vervalt dan de verplichting van uren schrijven
- Aanstelling op een project voor een fte-percentage, via een specifieke projectovereenkomst of een addendum op de arbeidsovereenkomst.

In de "*Handleiding subsidiecontroles*" wordt verder gesteld dat alleen steunen op het urenregistratieproces als zodanig en de output daarvan

niet altijd leidt tot voldoende en geschikte controle-informatie, ook omdat er functiescheiding gewenst is tussen de uenschrijver, projectleider en controleur van de uren. De projectleider voorkomt dat zelfcontrole van de ingevoerde, geregistreerde en goedgekeurde uren door de uenschrijver plaatsvindt. Gelieve het proces op een dusdanige wijze in te richten dat de uren van de uenschrijver door diens leidinggevende, projectleider of (leidinggevend) senior onderzoeker worden goedgekeurd.

Van belang is dat er actieve betrokkenheid is van de medewerker van wie de uren worden verantwoord. Een proces waarin uren worden verantwoord en waarin de medewerker zelf geen rol speelt (door bijvoorbeeld registratie/autorisatie van de uren) houdt het risico in zich dat dit niet leidt tot voldoende en geschikte controle-informatie. De medewerker dient minimaal diens uren te bevestigen.

De accountant zal daarom extra controle-informatie verzamelen om de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Is de functie van de medewerker opgenomen in de Begroting?
- Is de medewerker specifiek aangesteld voor het Project?
- Wat is de aard van de inzet van de medewerker?
- Is zichtbaar op basis van verantwoordingsdocumenten (richting KWF, maar ook naar betrokken partijen) dat de medewerker inderdaad actief is (geweest) op het Project?

De noodzaak van het verkrijgen van aanvullende controle-informatie neemt toe naarmate de relatie tussen de verantwoorde uren en bovenstaande elementen minder sterk is.

Naast de ingediende Begroting, de aanstelling van de medewerker en interne verantwoordingsdocumenten kan aanvullende controle-informatie onder andere bestaan uit:

- Presentielijsten
- Projectnotulen
- Bespreekverslagen
- Tussentijdse/eind (inhoudelijke) rapportages
- Interviews met betrokken medewerkers
- Bijgehouden agenda's
- Internetinformatie

De accountant zal niet alleen zoeken naar informatie die de verantwoorde uren bevestigt, maar ook gebruik maken van informatiebronnen die mogelijk tegengestelde informatie bevatten. Een aanknopingspunt hierbij is de verzuimadministratie (registratie verlof en ziekte). Door het vergelijken van de verantwoorde projecturen met de verzuimadministratie kan de accountant vaststellen of de verantwoording geen uren bevat die ook als verlof of ziekte zijn geregistreerd.

Deze controlemaatregel is vooral waardevol indien er geen koppeling is tussen de urenverantwoording/registratie en de verzuimadministratie (bijvoorbeeld bij een handmatige urenregistratie of verantwoording op basis van een inspanningsverklaring).

Geconstateerde afwijkingen (bijvoorbeeld uren die verantwoord worden als verzuim/verlof en tevens als projecturen) en de verklaring hiervoor door de gecontroleerde(n) zullen door de accountant kritisch beoordeeld worden.

Vragen die hierbij gesteld en beantwoord dienen te worden zijn:

- Is er sprake van incidentele afwijkingen of gaat het om structurele afwijkingen?
- Welk beeld wordt door de geconstateerde afwijkingen opgeroepen over de betrouwbaarheid van de verantwoorde (project)uren en verzuim/verlofuren en welke correcties worden doorgevoerd?
- Volstaat het om in geval van afwijkingen te corrigeren of is een diepgaandere analyse nodig?

In ieder geval dient de accountant andere reeds verkregen controle-informatie in diens onderzoek te betrekken of zelfs aanvullende controlewerkzaamheden uit te voeren om tot een oordeel te komen. Tenslotte is ook nog van belang dat vastgesteld wordt dat de verantwoorde uren tot kosten hebben geleid. Indien dit niet het geval is kunnen deze uren niet verantwoord worden. Is er sprake van bijvoorbeeld overuren die verantwoord zijn dan wordt vastgesteld of deze uiteindelijk hebben geleid tot kosten voor de organisatie (bijvoorbeeld doordat ze worden uitbetaald of later worden gecompenseerd in de vorm van tijd voor tijd).

3.3.4. Overige laboratoriummiddelen

Voor de kosten opgenomen onder 'Subcategorie 3.2 - Overige laboratoriummiddelen' stelt de accountant vast dat de werkelijke kosten juist en gespecificeerd zijn, conform reeds bestaande methodieken binnen de organisatie en via de gebruikelijke goedkeuringsprocedures toegerekend worden aan het Project. Deze methodieken zijn gebaseerd op bedrijfseconomisch aanvaardbare normen en zonder winstoogmerk.

Deze subcategorie omvat grotere uitgaven voor laboratoriummiddelen die de lumpsum categorie overstijgen, omdat deze zeer kostbaar zijn en project specifiek zijn. Zie voor de uitwerking van de kosten de toelichting in de Projectbegroting en de [FAQ, incl. uitwerking kostenposten per \(sub\)categorie](#).

3.3.5. Patiëntinclusie

De Hoofd Organisatie kan zelf bepalen op welke wijze zij de kosten voor patiëntinclusies budgetteert. Indien gekozen wordt voor een vaste vergoeding per patiënt dient bij de aanvraag vooraf inzichtelijk gemaakt te worden uit welke onderdelen deze vergoeding is opgebouwd (incl. Prijs * Hoeveelheid (P*Q)). Vooraf wordt de opbouw van de patiënt fee inclusief onderbouwing voorgelegd aan KWF ter goedkeuring.

Bij de accountantscontrole zal inzicht gevraagd worden op het aantal inclusies (Q). Het aantal inclusies wordt op een betrouwbare en controleerbare wijze vastgesteld.

KWF vergoedt de goedgekeurde patiënt fee, zoals opgenomen in de Begroting, en niet de werkelijke kosten.

3.3.6. Patiëntenparticipatie

De maximale vergoede tarieven zijn opgenomen in de Begroting en zijn gebaseerd op de desbetreffende versie van het "[KWF Tarievenbeleid](#)".

3.3.7. Interne doorbelaste kosten

Indien er sprake is van interne doorbelaste kosten op het Project zoals doorbelastingen vanuit interne serviceproviders en interne inclusiecentra zullen deze kosten (conform reeds bestaande methodieken binnen de organisatie, gebaseerd op bedrijfseconomisch aanvaardbare normen en zonder winstoogmerk) via de gebruikelijke

goedkeuringsprocedures toegerekend worden aan het Project. Dit geldt niet voor patiëntinclusie, zie § 3.3.5.

(Overhead)Kosten op organisatieniveau en materiële- en personeelskosten die niet (direct) zijn gerelateerd aan het Project komen niet voor financiering in aanmerking. Alleen bij 'subcategorie 3.5 interne serviceverlenende partij of inclusiecentrum' gaat KWF akkoord met een doorbelasting van overheadkosten indien deze onderdeel zijn van de standaard doorbelastingssystematiek.

De toerekening dient voor alle projecten controleerbaar en gelijk te zijn, onafhankelijk of er wel of niet een financiering is toegekend, zoals door KWF.

Zie ook "*Handleiding subsidiecontroles*".

3.3.8. Publicatie- en Accountantskosten

Publicatiekosten voor het publiceren van het Resultaat zijn lumpsum, conform begroot bedrag. Er is geen goedkeuring nodig van KWF om kosten voor publicatie te maken. De afronding van de accountantscontrole hoeft niet uitgesteld te worden om deze kosten op te nemen in de verantwoording gezien KWF de kosten lumpsum toekent.

De accountantskosten worden door KWF (gedeeltelijk) gefinancierd tot een maximumbedrag van € 2.500,- per door KWF gevraagde Controleverklaring (mits deze kosten ook zijn begroot). De Hoofd Organisatie mag € 1.000,- extra accountantskosten opvoeren indien zij tijdens het opmaken van de Financiële Eindverantwoording kosten maakt voor een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden. De accountantskosten mogen lumpsum worden opgenomen in de verantwoording.

3.3.9. Kosten vóór Looptijd van het Project

KWF staat op twee kostencategorieën kosten voor Looptijd van het Project toe:

- 'Hoofdcategorie 1 Personeel': kosten voor projectmanager tussen toekenning en start (max. 3 maanden). In § 3.3.2 en § 3.3.3 van dit Accountantsprotocol is een handreiking opgenomen hoe de accountant kan vaststellen hoe de kostenposten opgebouwd, onderbouwd en verantwoord kunnen worden
- 'Hoofdcategorie 6 Patiëntenparticipatie': kosten voor de patiëntbetrokkenheid die plaatsvond tijdens het opstellen van de financieringsaanvraag. In § 3.3.6 van dit Accountantsprotocol is een handreiking opgenomen hoe de accountant kan vaststellen hoe de kostenposten opgebouwd, onderbouwd en verantwoord kunnen worden

4. Goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid

4.1. Materialiteit

De controlewerkzaamheden worden zodanig ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de Financiële Eindverantwoording geen afwijkingen (fouten) en onzekerheden van materieel belang bevat. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd dient te worden, kan uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95%. De materialiteit wordt vastgesteld op basis van het totaal van de gerealiseerde Projectbestedingen van het door KWF gefinancierd project.

4.2. Oordeelsvorming

De omvangbasis van de controle betreft de gerealiseerde Projectbestedingen van het door KWF gefinancierd project over de totale Looptijd van het Project. Dit vormt ook de basis waarop afwijkingen worden getoetst. Er is sprake van een afwijking in de Financiële Eindverantwoording indien, naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden, blijkt dat een (gedeelte van een) post niet voldoet aan de Projectvoorwaarden. Afwijkingen worden in absolute zin opgevat; saldering van afwijkingen is daarom niet toegestaan. Er is sprake van onzekerheid in de controle (niet in staat zijn om voldoende en/of geschikte controle-informatie te verkrijgen) wanneer op basis van de beschikbare controle-informatie niet kan worden vastgesteld of een (gedeelte van een) post voldoet aan de eisen in de Projectvoorwaarden.

Voor fouten die worden geconstateerd tijdens de controle geldt dat deze, voor zover dat mogelijk is, worden gecorrigeerd.

4.3. Strekking Controleverklaring

Wanneer de accountant afwijkingen en onzekerheden in de Financiële Eindverantwoording van het Project constateert of niet in staat is om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen, dan zal de accountant beoordelen of dit invloed heeft op het accountantsoordeel. Indien de accountant zowel fouten in de Financiële Eindverantwoording als onzekerheden in de controle aantreft, dan weegt deze diens oordeelsvorming altijd in onderlinge samenhang.

Van fouten in de Eindverantwoording is sprake indien naar aanleiding van de uitgevoerde controle is gebleken dat de Financiële Eindverantwoording onjuistheden bevat, omdat deze niet voldoen aan de normen van hetgeen opgenomen in [§ 3.2](#) van dit Accountantsprotocol. Fouten worden in absolute zin opgevat.

Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op onzekerheden in de controle. Van een onzekerheid in de controle is sprake als er onvoldoende (controle-) informatie beschikbaar is om posten in de Financiële Eindverantwoording als goed of fout aan te merken.

KWF heeft de toleranties per categorie aangegeven in [Tabel 1](#). Deze kunnen gebruikt worden als onzekerheid bestaat over het wel of niet voldoen aan de normen van het referentiekader.

Tabel 1: Controletoleranties per Project

Gefinancierde kosten	Goedkeurend	Met beperking	Oordeelonthouding / Afkeurend
< € 125.000,-	Ter verantwoording van Projectbestedingen is een Bestuursverklaring toereikend.		
≥ € 125.000,-	≤ 2% van de gefinancierde kosten met een ondergrens van € 10.000,-.	> 2% en ≤ 4% van de gefinancierde kosten met een ondergrens van € 10.000,-.	> 4% van de gefinancierde kosten met een ondergrens van € 10.000,-.

4.4. Verduidelijking grens

KWF heeft, middels een bestuursbesluit en de richtlijnen zoals opgenomen in het Uniform Subsidie Kader (USK), zoals ook gehanteerd door de NBA Community SAC, de grens voor het wel of niet aanleveren van een Controleverklaring, gesteld op het bedrag van € 125.000,-, zie [Tabel 1](#). Dit bedrag betreft het bedrag per Projectpartij. Zie [Figuur 18](#) in [§ 8.6](#) van de [Financieringsvoorwaarden 2025](#).

5. Rapportage

De accountant stelt de Controleverklaring op naar aanleiding van een recente voorbeeldtekst zoals gepubliceerd op de website van de NBA, overeenkomstig [HRA § 10.3 Subsidieverklaringen](#).

De accountant oordeelt of de Financiële Eindverantwoording door de Hoofd Organisatie of Deelnemende Organisatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met de Projectvoorwaarden zoals genoemd in [§ 2.1](#) van dit Accountantsprotocol. Indien de accountant in diens Controleverklaring komt tot een ander dan goedkeurend oordeel, licht de accountant het oordeel toe overeenkomstig hetgeen daarover is bepaald in de niet-goedkeurende voorbeeldteksten van de NBA, zoals gepubliceerd op de website van de NBA.

De Financiële Eindverantwoording dient gehanteerd te worden door de Hoofd Organisatie en de Deelnemende Organisatie(s). In het [Format Financiële Verantwoording](#) is duidelijk weergegeven welke financiële gegevens betrekking hebben op de specifieke Projectpartijen (de Hoofd Organisatie of de Deelnemende Organisatie).

De accountant van de Hoofd Organisatie dient:

1. Een Controleverklaring af te geven over de Financiële Eindverantwoording van de Hoofd Organisatie, en
2. Een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden op te stellen over de totale Financiële Eindverantwoording die alle Projectpartijen omvat, indien er naast de Controleverklaring voor de Hoofd Organisatie twee of meer andere verantwoordingen met de daarbij horende verklaringen verplicht zijn

6. Deelnemende Organisatie, Eigen Bijdrage & Cofinanciering

Een Project kan gezamenlijk worden uitgevoerd door de Hoofd Organisatie en één of meerdere Deelnemende Organisatie(s). Daarnaast kan er sprake zijn van een Eigen Bijdrage en/of Cofinanciering aan het Project. De Hoofd Organisatie rapporteert aan KWF conform § 8.4, § 8.5 en § 8.6 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*.

6.1. Relevantie Controleverklaring en/of Bestuursverklaring

De accountantscontrole heeft uitsluitend betrekking op de Financiële Eindverantwoording van het Project van de Hoofd Organisatie en/of de Deelnemende Organisatie(s) indien de Besteding meer is dan € 125.000,-. Zie § 6.4 van dit Accountantsprotocol voor de eventuele uitzondering.

Het volstaat dat de Controleverklaring(en) en/of Bestuursverklaring(en) van de afzonderlijke Deelnemende Organisatie(s) in het overkoepelend financieel overzicht van het Project door de Hoofd Organisatie worden benoemd, conform *Format Financiële Verantwoording* en de *Financieringsvoorwaarden 2025*. Zie *Figuur 18* in § 8.6 van de *Financieringsvoorwaarden 2025*.

Voorbeeld:

Indien KWF een Project heeft toegekend van € 300.000,- waarbij door de Hoofd Organisatie en twee Deelnemende Organisaties minder dan € 125.000,- per partij is besteed, gaat KWF akkoord met verantwoordingen door middel van enkel Bestuursverklaringen. Elke partij die de grens van € 125.000,- aan gerealiseerde Projectbestedingen overschrijdt, dient te verantwoorden met een Controleverklaring.

6.2. Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden

De accountant van de Hoofd Organisatie voert overeengekomen specifieke werkzaamheden uit, conform NV COS 4400 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden', indien meerdere Deelnemende Organisatie(s) Financiering ontvangen via de Hoofd Organisatie en/of er sprake is van Eigen Bijdrage en/of Cofinanciering aan het Project. De uitkomst van deze bevindingen legt de accountant vast in een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden.

Let op: Indien er sprake is van een verantwoording met slechts één andere Controleverklaring of Bestuursverklaring, naast de Controleverklaring van de Hoofd Organisatie, kunnen deze twee verantwoordingen zónder een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden bij KWF worden ingediend. In alle andere gevallen vereist KWF een Controleverklaring over de bestedingen van de Hoofd Organisatie en een Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden over alle overige bestedingen.

De accountant stelt het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden op naar aanleiding van een recente voorbeeldtekst

zoals gepubliceerd op de website van de NBA, overeenkomstig [Standaard 4400](#).

Het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden heeft betrekking op de bevindingen van de accountant ten aanzien van de:

- a. Controleverklaring, door een accountant, van elke Deelnemende Organisatie bij door KWF-gefinancierde gerealiseerde Projectbestedingen van € 125.000,- en hoger
- b. Bestuursverklaring van elke Deelnemende Organisatie bij gerealiseerde Projectbestedingen tot € 125.000,-. Deze door KWF-gefinancierde gerealiseerde Projectbestedingen hoeven niet door de accountant gecontroleerd te worden
- c. Bestuursverklaring van de Hoofd Organisatie en de Deelnemende Organisatie(s) bij Eigen Bijdrage
- d. Bestuursverklaring van de cofinancier bij Cofinanciering

Specifieke werkzaamheden en bevindingen

Tijdens de werkzaamheden met betrekking tot hetgeen uiteengezet is in § 6.2 van dit Accountantsprotocol gaat de accountant de volgende werkstappen na, in onderstaande tabel beschreven, waarbij de bevindingen worden gedeeld in het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden.

Nr.	Werkstap specifieke werkzaamheden:	Bevindingen:
1.	De accountant gaat na dat de Controleverklaring aanwezig is en verstrekt is door een accountant, van elke Deelnemende Organisatie bij door KWF-gefinancierde gerealiseerde Projectbestedingen van € 125.000,- en hoger.	
2.	De accountant gaat na dat de Bestuursverklaring aanwezig is van elke Deelnemende Organisatie bij gerealiseerde Projectbestedingen tot € 125.000,-. Deze door KWF-gefinancierde gerealiseerde Projectbestedingen hoeven niet door de accountant gecontroleerd te worden.	
3.	De accountant gaat na dat de vereiste Bestuursverklaring aanwezig is van de Hoofd Organisatie en de Deelnemende Organisatie(s) bij een Eigen Bijdrage	
4.	De accountant gaat na dat de vereiste Bestuursverklaring aanwezig is van de cofinancier bij Cofinanciering	
5.	De accountant gaat na dat de bedragen van de Hoofd Organisatie en/of Deelnemende Organisatie(s), de Eigen Bijdrage en de Cofinanciering, conform het Format Financiële Verantwoording (conform Financieringsvoorwaarden 2025), aansluiten op de aangeleverde financiële overzichten	
6.	De accountant gaat na dat de Bestuursverklaringen in het Format Bestuursverklaring van KWF en de van toepassing zijnde informatie is ingevuld	
7.	De accountant gaat na dat de Bestuursverklaringen zijn ondertekend door een daartoe bevoegd persoon	

6.3. Financiële Verantwoording

Uiteindelijk wordt bij KWF het ingevulde *Format Financiële Verantwoording* ingeleverd dat door de Projectleider en de financieel verantwoordelijke is ondertekend, voorzien van een waarmerk van een accountant. Het door KWF voorgestelde format volstaat als bijlage bij het Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden.

De accountant geeft in het *Format Financiële Verantwoording* (en/of Rapport inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden) weer wat de aard van de verklaring is. Indien van toepassing vermeldt de accountant op het *Format Financiële Verantwoording* van welke Deelnemende Organisatie(s) een niet-goedkeurende verklaring is ontvangen, de aard van de verklaring en de tekst van de bevindingen in die verklaring.

Het ingevulde *Format Financiële Verantwoording* geeft derhalve weer of:

- a. De bedragen van de Hoofd Organisatie en/of Deelnemende Organisatie(s), de Eigen Bijdrage en de Cofinanciering, conform het *Format Financiële Verantwoording* (conform *Financieringsvoorwaarden 2025*), aansluiten op de aangeleverde financiële overzichten
- b. De vereiste Controleverklaringen en/of Bestuursverklaringen aanwezig zijn
- c. De Bestuursverklaringen in het *Format Bestuursverklaring* van KWF en de van toepassing zijnde informatie is ingevuld
- d. De Bestuursverklaringen zijn ondertekend door een daartoe bevoegd persoon

6.4. Controle Projectbestedingen Deelnemende Organisatie

Indien de Hoofd Organisatie en de Deelnemende Organisatie(s) het erover eens zijn kan gekozen worden voor controle van de gerealiseerde Projectbestedingen van de Deelnemende Organisatie(s) door de accountant van de Hoofd Organisatie. De kosten van Deelnemende Organisatie(s) met gerealiseerde Projectbestedingen tot € 125.000,- kunnen uitgesloten worden van de controle door de accountant van de Hoofd Organisatie, indien de betreffende Deelnemende Organisatie(s), in lijn met § 6.2.b van dit Accountantsprotocol, een Bestuursverklaring heeft of hebben ondertekend. In dit geval maakt de accountant in de Controleverklaring expliciet onderscheid tussen de kosten van de Deelnemende Organisatie(s) welke onderdeel zijn van de controle en de kosten van de Deelnemende Organisatie(s) welke uitsluitend zijn aangesloten op en bevestigd zijn middels Bestuursverklaring(en) in het kader van § 6.2.b van dit Accountantsprotocol.